

Anarcho-Biblioteka
Dobry pieróg to wywrotowy pieróg

Biografia Emiliano Zapaty, meksykańskiego rewolucjonisty

Biografia Emiliano Zapaty, meksykańskiego rewolucjonisty
30 maja 2019

pl.anarchistlibraries.net

30 maja 2019

- „Kim był Emiliano Zapata? Wszystko, co musisz wiedzieć”. *Fakty, dzieciństwo, życie rodzinne i osiągnięcia rewolucyjnego przywódcy*.

Spis treści

Wczesne życie	3
Rewolucja w celu obalenia Porfirio Díaz	4
W przeciwieństwie do Francisco I. Madero	4
W przeciwieństwie do Huerty	4
Zapata w konflikcie Carranza / Villa	5
Soldaderas	5
Śmierć	5
Dziedzictwo	6
Źródła	6

zowi, by skończył z Zapatą wszelkimi niezbędnymi środkami. 10 kwietnia 1919 roku Zapata został podwójnie skrzyżowany, napadnięty i zabity przez pułkownika Jesús Guajardo, jednego z oficerów Gonzáleza, który udawał, że chce zmienić stronę.

Dziedzictwo

Zwolennicy Zapaty byli oszołomieni jego nagłą śmiercią i wielu nie chciało w to uwierzyć, woląc myśleć, że uciekł - być może wysyłając dublera na jego miejsce. Jednak bez niego bunt na południu wkrótce wygasł. Na krótką metę śmierć Zapaty położyła kres jego pomysłom reformy rolnej i sprawiedliwego traktowania ubogich meksykańskich rolników.

Jednak na dłuższą metę zrobił więcej dla swoich pomysłów po śmierci niż za życia. Podobnie jak wielu charyzmatycznych idealistów, Zapata stał się męczennikiem po swoim zdradzieckim morderstwie. Mimo że Meksyk nadal nie przeprowadził takiej reformy rolnej, jakiej chciał, zapamiętano go jako wizjonera, który walczył o swoich rodaków.

Na początku 1994 roku grupa uzbrojonych partyzantów zaatakowała kilka miast w południowym Meksyku. Rebelianci nazywają siebie EZLN lub Ejército Zapatista de Liberación Nacional (Narodowa Armia Wyzwolenia Zapaty-stów). Mówią, że wybrali tę nazwę, ponieważ chociaż Rewolucja „zatriumfowała”, wizja Zapaty jeszcze się nie spełniła. To był główny policzek dla rządzącej partii PRI, która ma swoje korzenie w Rewolucji i rzekomo jest strażnikiem jej ideałów. EZLN, po wstępnym oświadczeniu z użyciem broni i przemocy, niemal natychmiast przeniósł się na nowoczesne pola bitew w Internecie i światowych mediach. Ci cyber-partyzanci rozwinęli się tam, gdzie Zapata skończył 75 lat wcześniej: Tygrys z Morelos by to zaakceptował.

Źródła

- „Emiliano Zapata”. *Biography.com*, A&E Networks Television, 4 lutego 2019 r.
- McLynn, Frank. „Villa and Zapata: A History of the Mexican Revolution”. Basic Books, 15 sierpnia 2002.

Emiliano Zapata (8 sierpnia 1879 - 10 kwietnia 1919) był soltysem, rolnikiem i jeźdźcem, który stał się ważnym przywódcą rewolucji meksykańskiej (1910-1920). Odegrał kluczową rolę w obaleniu skorumpowanej dyktatury Porfirio Díaza w 1911 r. I połączył siły z innymi rewolucyjnymi generałami, aby pokonać Victoriano Huertę w 1914 r. Zapata dowodził potężną armią, ale rzadko wypierał się, woląc pozostać na swoim terytorium w Morelos. Zapata był idealistą, a jego nacisk na reformę rolną stał się jednym z filarów rewolucji. Został zamordowany w 1919 roku.

Szybkie fakty

- **Znany** : jeden z przywódców rewolucji meksykańskiej
- **Urodzony** : 8 sierpnia 1879 w Anenecuilco w Meksyku
- **Rodzice** : Gabriel Zapata, Cleofas Jertrudiz Salazar
- **Zmarł** : 10 kwietnia 1919 w Chinameca, San Miguel w Meksyku
- **Edukacja** : Podstawowe wykształcenie od swojego nauczyciela Emilio Vara
- **Małżonek**: Josefa Espejo
- **Dzieci** : Paulina Ana María Zapata Portillo (z żoną), Carlota Zapata Sánchez, Diego Zapata Piñeiro, Elena Zapata Alfaro, Felipe Zapata Espejo, Gabriel Zapata Sáenz, Gabriel Zapata Vázquez, Guadalupe Zapata Alfaro, Josefa Zapata Espejo, Juan Zapata Alfaro, Luis Eugenio Zapata Sáenz, Margarita Zapata Sáenz, María Luisa Zapata Zúñiga, Mateo Zapata, Nicolás Zapata Alfaro, Ponciano Zapata Alfaro (wszyscy nielegalni)
- **Godny uwagi cytat** : „Lepiej jest umrzeć na nogach niż żyć na kolanach”.

Wczesne życie

Przed rewolucją Zapata był młodym chłopem, jak wielu innych w swoim rodzinnym stanie Morelos. Jego rodzina była dość zamożna w tym sensie, że mieli własną ziemię i nie byli peonami zadłużonymi (w zasadzie niewolnikami) na jednej z dużych plantacji trzciny cukrowej.

Zapata był dandysem i znanym jeźdźcem oraz torreadorem. W 1909 r. Został wybrany na burmistrza małego miasteczka Anenecuilco i zaczął bronić ziemi swoich sąsiadów przed chciwymi właścicielami ziemskimi. Kiedy zawiódł go system prawny, zebrał uzbrojonych chłopów i zaczął siłą odzyskiwać skradzioną ziemię.

Rewolucja w celu obalenia Porfirio Díaz

W 1910 roku prezydent Porfirio Díaz miał pełne ręce roboty z Francisco Madero, który wystąpił przeciwko niemu w wyborach krajowych. Díaz wygrał, fałszując wyniki, a Madero został zmuszony do wygnania. Z bezpieczeństwa w Stanach Zjednoczonych Madero wezwał do rewolucji. Na północy na jego wezwanie odpowiedzieli Pascual Orozco i Pancho Villa, którzy wkrótce wysłali w pole duże armie. Na południu Zapata widział w tym okazję do zmiany. Założył też armię i zaczął walczyć z siłami federalnymi w południowych stanach. Kiedy Zapata schwytał Cuautlę w maju 1911 roku, Díaz wiedział, że jego czas się skończył i udał się na wygnanie.

W przeciwieństwie do Francisco I. Madero

Sojusz między Zapatą i Madero nie trwał długo. Madero tak naprawdę nie wierzył w reformę rolną, a to było wszystkim, o co dbał Zapata. Kiedy obietnice Madero nie spełniły się, Zapata wyszedł na pole walki ze swoim dawnym sojusznikiem. W listopadzie 1911 roku napisał swój słynny Plan Ayala, w którym Madero ogłosił zdracę, nazwał Pascuala Orozco głową Rewolucji i nakreślił plan prawdziwej reformy rolnej. Zapata walczył z siłami federalnymi na południu i w pobliżu Mexico City. Zanim zdążył obalić Madero, generał Victoriano Huerta pobił go w lutym 1913 r., nakazując aresztowanie i wykanie Madero.

W przeciwieństwie do Huerty

Jeśli był ktoś, kogo Zapata nienawidził bardziej niż Díaza i Madero, to był to Victoriano Huerta - zgorzkniały, gwałtowny alkoholik, który był odpowiedzialny za wiele okrucieństw w południowym Meksyku, próbując zakończyć bunt. Zapata nie był sam. Na północy Pancho Villa, która wspierała Madero,

natychmiast wyszła na boisko przeciwko Huercie. Dołączyło do niego dwóch przybyszów do rewolucji, Venustiano Carranza i Alvaro Obregón, którzy zgromadzili duże armie odpowiednio w Coahuila i Sonora. Razem wykonali krótką pracę Huerty, który zrezygnował i uciekł w czerwcu 1914 roku po wielokrotnych stratach militarnych „Wielkiej Czwórki”.

Zapata w konflikcie Carranza / Villa

Po odejściu Huerty, Wielka Czwórka niemal natychmiast zaczęła walczyć między sobą. Villa i Carranza, którzy nienawidzili siebie nawzajem, prawie zaczęli strzelać, zanim jeszcze Huerta został usunięty. Obregón, który uważał Villa za luźną armatę, niechętnie poparł Carranzę, który ogłosił się tymczasowym prezydentem Meksyku. Zapata nie lubił Carranzę, więc był po stronie Villi (do pewnego stopnia). Przeważnie trzymał się na uboczu konfliktu Villa / Carranza, atakując każdego, kto wszedł na jego terytorium na południu, ale rzadko się wypierał. Obregón pokonał Villa w ciągu 1915 roku, pozwalając Carranzie zwrócić uwagę na Zapatę.

Soldaderas

Armia Zapaty była wyjątkowa, ponieważ pozwalał kobietom wstąpić w szeregi i służyć jako wojownicy. Chociaż inne armie rewolucyjne miały wiele wyznawców kobiet, generalnie nie walczyły (z pewnymi wyjątkami). Jedynie w armii Zapaty było wielu walczących kobiet: niektóre były nawet oficeraami. Niektóre współczesne meksykańskie feministki wskazują na historyczne znaczenie tych „żołnierzy” jako kamienia milowego w dziedzinie praw kobiet.

Śmierć

Na początku 1916 roku Carranza wysłał Pablo Gonzáleza, swojego najbardziej bezwzględnego generała, aby raz na zawsze wytropił i stłumił Zapatę. González stosował politykę braku tolerancji i polityki spalonej ziemi. Zniszczył wioski, zabijając wszystkich, których podejrzewał o wspieranie Zapaty. Chociaż Zapata był w stanie wyprzeć federację przez jakiś czas w latach 1917-1918, wrócili, by kontynuować walkę. Carranza wkrótce powiedział Gonzále-